

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3192

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het opgezegde vertrouwen van de ondernemings- en de cliëntenraad in bestuur van Emergis* (ingezonden 22 augustus 2013).

Antwoord van minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 10 september 2013)

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat zowel de ondernemingsraad (OR) als de cliëntenraad het vertrouwen hebben opgezegd in het bestuur van de instelling voor geestelijke gezondheidszorg Emergis?¹

Antwoord 1

Ik heb met bezorgdheid kennis genomen van het feit dat de Ondernemingsraad (OR) en de cliëntenraad locatie Kloetinge het vertrouwen in het bestuur van Emergis hebben opgezegd. Het opzeggen van vertrouwen is een duidelijk signaal dat serieus genomen dient te worden.

Vraag 2

Wat is uw oordeel over de kwaliteit en het gedrag van het bestuur van Emergis als de cliëntenraad spreekt van het «creëren van een angstcultuur» en het «onder druk zetten van mensen» door de voorzitter van de Raad van Bestuur?

Antwoord 2

Een angstcultuur is binnen geen enkele organisatie acceptabel. Ik wil een zorgsector waar bestuurders aanspreekbaarheid, afrekenbaarheid en verantwoordelijkheid hoog in het vaandel hebben staan. De Raad van Toezicht van Emergis heeft Berenschot gevraagd een onderzoek uit te voeren naar verschillende gremia binnen de organisatie. Hierin wordt de rol van de Raad van Bestuur ook meegenomen.

¹ <http://www.omroepzeeland.nl/nieuws/2013-08-13/500518/geen-vertrouwen-directie-emergis#.UgtAtUqGlas>

Vraag 3

Hoe is de houding van het bestuur van Emergis ten opzichte van het personeel en cliënten geweest, nadat het «doordrammen» van een fusie met de Parnassia Bavo groep in maart 2012 niet doorging? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 3

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het besturen van de zorgaanbieder. Daarbij hoort ook het onderhouden van de relatie met de medezeggenschapsorganen. Het is mij niet bekend wat de houding van de Raad van Bestuur van Emergis ten opzichte van de medezeggenschapsorganen is geweest. Wel kan ik opmaken uit de media dat de verstandhoudingen tussen de Raad van Bestuur en de medezeggenschapsorganen onder druk zijn komen te staan door de fusieplannen.

Vraag 4

Wat vindt u ervan dat de cliëntenraad niet om advies is gevraagd over het gebruik van e-health en de samenwerking van Emergis met de Parnassia Bavo groep daarbij?

Antwoord 4

Op grond van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen hebben cliëntenraden het recht om advies uit te brengen over uiteenlopende onderwerpen. Of een onderwerp adviesplichtig is, dient per geval onderzocht te worden. Indien de cliëntenraad geen advies heeft mogen uitbrengen en zij menen hier wel recht op te hebben, dan kunnen zij het geschil voorleggen aan een commissie van vertrouwenslieden. De commissie kan dan een bindende uitspraak doen.

Vraag 5

Heeft het bestuur bewust de Wet op de ondernemingsraden (WOR) genegeerd omdat het in zee wilde gaan met een partner die gevoelig ligt bij de OR en het personeel gezien de oude fusieplannen, en wat is uw mening daarover?

Antwoord 5

Het is mij niet bekend of het bestuur bewust de Wet op de ondernemingsraden genegeerd heeft. Het onderzoek dat wordt uitgevoerd door Berenschot richt zich specifiek op de verhoudingen tussen de verschillende gremia binnen Emergis. De verhouding tussen de Raad van Bestuur en de OR hoort daar uiteraard ook bij.

Vraag 6

Hoe reageert u op het persbericht van de OR van Emergis waarin staat dat medezeggenschap onmogelijk werd gemaakt door het bestuur, bijvoorbeeld door voorbij te gaan aan advies- en instemmingsrecht zoals beschreven in de WOR?²

Antwoord 6

Op grond van de Wet op de ondernemingsraden heeft de ondernemingsraad advies- en instemmingrechten. Indien aan de ondernemingsraad geen advies wordt gevraagd, terwijl dit wel had gemoeten, kan de ondernemingsraad naar de rechter stappen.

Vraag 7

Wat is uw oordeel over beslissingen van een bestuur die voorafgaand aan een traject van medezeggenschap, inspraak en advies al vaststaan?

Antwoord 7

De toegevoegde waarde van medezeggenschap is dat een kant van het verhaal belicht wordt die mogelijk daarvoor onderbelicht was. Het bestuur hoeft het advies van een medezeggenschapsorgaan niet te volgen, het bestuur weegt immers meerdere belangen af. Indien de Raad van Bestuur af

² http://www.skipr.nl/wosmedia/1264/persbericht_or_emergis_1382013.pdf

wijkt van het advies van het medezeggenschapsorgaan dienen zij echter wel te motiveren waarom zij dit doen.

Vraag 8

Bent u van mening dat het bestuur van Emergis te lichtzinnig is omgesprongen met het vertrouwen van de OR en de cliëntenraad, en zo nee waarom niet?

Antwoord 8

Zoals gezegd is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor de relatie met de medezeggenschapsorganen. Het is niet aan mij om het gedrag van een raad van bestuur jegens hun medezeggenschapsorganen te beoordelen (dat is de taak van de Raad van Toezicht), evenmin beschik ik over de benodigde informatie om dit te kunnen beoordelen. Het onderzoek van Berenschot kan inzicht geven in het handelen van de Raad van Bestuur jegens de medezeggenschapsorganen.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het negeren van medezeggenschapsrecht en het jarenlang schaden van vertrouwen door het bestuur gegronde redenen zijn voor het opzeggen van vertrouwen?

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Het opzeggen van vertrouwen in een bestuurder is een belangrijk signaal, dat niet lichtvaardig gegeven wordt. Ik ga ervan uit dat cliëntenraad en ondernemingsraad hiervoor goede redenen hebben.

Vraag 10

Deelt u de mening dat de positie van de Raad van Bestuur van Emergis onhoudbaar is geworden en wat gaat u hieraan doen? Wilt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 10

De Raad van Toezicht vervult een werkgeversrol ten opzichte van de Raad van Bestuur. Het is aan hen om te beoordelen of de Raad van Bestuur al dan niet goed functioneert. Indien de Raad van Bestuur niet goed functioneert, kan de Raad van Toezicht maatregelen treffen en in het uiterste geval bestuurders ontslaan. Ik heb hierbij geen rol.

Vraag 11

Wat is de rol van de Raad van Toezicht geweest in de geschiedenis met de mislukte fusie en de problemen tussen de Raad van Bestuur enerzijds en de OR en cliëntenraad anderzijds?

Antwoord 11

Uit het jaarverslag blijkt dat de Raad van Toezicht intensief betrokken is geweest bij de fusies en uiteindelijk heeft geadviseerd om het fusietraject af te breken vanwege het gebrek aan draagvlak binnen de organisatie. Zoals gezegd heeft de Raad van Toezicht van Emergis aan Berenschot gevraagd om een onderzoek te doen waarin de verhoudingen tussen de verschillende gremia binnen Emergis onderzocht worden. Hierin wordt de rol van de Raad van Toezicht ook meegenomen.

Vraag 12

Wat is de rol van de Raad van Toezicht geweest over het aangaan van een samenwerking wat betreft e-health zonder dat er voorwaarden op papier stonden?

Antwoord 12

Dit is mij niet bekend, noch is het mijn taak om dit te weten. Zorgaanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van hun eigen organisatie. Zoals gezegd heeft de Raad van Toezicht van Emergis aan Berenschot gevraagd om een onderzoek te doen waarin de verhoudingen tussen de verschillende gremia binnen Emergis onderzocht worden. Hierin wordt de rol van de Raad van Toezicht ook meegenomen.

Vraag 13

Welke consequenties moet bovenstaande problematiek hebben voor de Raad van Toezicht volgens u en waarom?

Antwoord 13

Het onderzoek van Berenschot zal moeten uitwijzen welke maatregelen genomen dienen te worden. Overigens is de Raad van Toezicht zelf verantwoordelijk voor ontslag en benoemingen van de leden van de Raad van Toezicht. Zij zullen dus zelf bepalen of er consequenties zijn voor de Raad van Toezicht. Ik beoog dit recht verder uit te breiden met bijvoorbeeld een ontslagrecht voor de cliëntenraad (via de rechter). Ik zal hier verder op ingaan in mijn brief over goed bestuur in de zorg die ik in het begin van dit najaar aan u zal zenden.

Vraag 14

Waarom willen zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Toezicht niet reageren op het geuite gebrek aan vertrouwen en vindt u dit zwijgen terecht?³

Antwoord 14

Dit is mij niet bekend. Ik kan mij echter voorstellen dat zij de resultaten van het onderzoek van Berenschot willen afwachten.

Vraag 15, 16 en 17

Deelt u de mening dat het een zorgelijke ontwikkeling is wanneer de kloof tussen het bestuur van een zorginstelling enerzijds en personeel, cliënten en familie anderzijds groter wordt, mede gezien de gebeurtenissen bij Emergis en NOVO?⁴

Wat heeft u ondernomen om te voorkomen dat er angstculturen kunnen worden gecreëerd of cliënten en familieleden onder druk kunnen worden gezet in zorginstellingen door bestuurders, zoals eerder het geval was bij Bartiméus?⁵

Hoe gaat u ervoor zorgen dat dergelijke gedragingen en houdingen van raden van bestuur in de richting van het personeel en cliënten en hun familie, zoals bij Emergis, NOVO of Bartiméus het geval zijn, voorkomen worden in de toekomst?

Antwoord 15, 16, 17

Het is onwenselijk als er een kloof ontstaat tussen de Raad van Bestuur en de rest van de organisatie. Bovendien is een angstcultuur binnen zorginstellingen onacceptabel. Zoals gezegd wil ik een zorgsector waar bestuurders aanspreekbaarheid, afrekenbaarheid en verantwoordelijkheid hoog in het vaandel hebben staan. Ik zal u op korte termijn een brief sturen waarin ik mijn visie op het gebied van goed bestuur en medezeggenschap uiteen zet.

³ <http://www.skipr.nl/actueel/id15553-partijen-emergis-wijzen-naar-elkaar.html>

⁴ <http://nieuwsuur.nl/onderwerp/539733-vertrouwen-in-novobestuur-opgezegd.html>

⁵ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 697